

Kooptasyon: Üyenin Bizzat Yönetim Kurulu Tarafından Atanması

Yazarlar: Av. Zahide Altunbaş Sancak // Av. Sevinc Jafarova

Genel Olarak

6102 Sayılı Türk ticaret Kanunu [“TTK” veya “Kanun”] gereğince anonim şirketler, ortaklığın zorunlu organlarından biri olan yönetim kurulu [“YK”] tarafından yönetilir ve temsil olunur. Anonim şirketin diğer kanuni organı olan genel kurulun [“GK”] aksine YK, şirket esas sözleşmesi ve Kanun’da öngörülmek suretiyle GK’ya bırakılmayan her konuda şirket faaliyetlerinin yürütülmesi ve şirketin iştiğal konusuna giren işlemler için her türlü kararı almaya yetkili organdır.

Yönetim Kurulunun Oluşumu

Anonim şirketlerde YK, bir (1) veya daha fazla kişiden oluşabilir. YK üyesinin Türkiye’de veya yabancı ülkede kurulu bir tüzel kişi olması da mümkündür. Özel kanunlar ile düzenlenen anonim şirketlerde üye sayıları özel olarak düzenlenmiştir. Örneğin, bankaların ve sigorta şirketlerinin YK’sı en az beş (5) kişiden oluşmak zorundadır. Yine, halka açık şirketlerde de YK asgari üye sayısı beş (5) olarak belirlenmiştir.

YK üye sayısını şirket esas sözleşmesinde aralıklı şekilde belirlemek de mümkündür. Şöyle ki, esas sözleşme YK’nın 4 ilâ 7 kişiden oluşacağını düzenleyebilir. Bu durumda, YK’nın kesin üye sayısı, şirket pay sahipleri veya onların yetkili temsilcilerinin katılımıyla gerçekleşen GK toplantısında kararlaştırılır.

YK üyeleri en çok üç (3) yıl görev yapmak üzere seçilirler. Görev süresi biten bir üyenin tekrar seçilmesi mümkündür. YK üyelerinin görev süresi şirket esas sözleşmesinde veya GK toplantısında belirlenebilir. Ancak her halükârda bu süre Kanun’da azami olarak belirlenen üç yılı aşamaz.

Anonim şirketlerde YK üyelerinin tamamının pay sahipleri tarafından atanması esastır. Zira, YK üyelerinin GK tarafından seçilmesi Kanun’da GK’nın vazgeçilmez ve devredilmez yetki ve görevlerinden biri olarak sayılmıştır. Bununla beraber, YK üyeleri aşağıdaki prensiplere göre seçilirler:

- Anonim şirketin kuruluş aşamasında:* YK, esas sözleşmeye hüküm koyulmak suretiyle kurucuların oybirliği ile oluşturulur.
- Şirketin kurulmasının ardından:* YK, kural olarak GK toplantısında şirket pay sahipleri tarafından belirlenir. Şirket esas sözleşmesinde YK’nın seçilmesi ile ilgili ağırlaştırılmış nisap kararlaştırılmamışsa, GK şirket sermayesinin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığında toplanır ve kararlar toplantıda hazır bulunanların oy çoğunluğu ile alınır.
- YK üyelerinin istisnai olarak seçilmesi (Kooptasyon/Co-option):* Kanun’da veya özel düzenlemelerde belirtilen herhangi bir nedenle YK üyeliğinin boşalması durumunda YK, kanuni şartları taşıyan birisini geçici olarak YK üyeliğine seçebilir. Bu yöntemle seçilen üye ilk genel kurulun onayına sunulur. Bu konu aşağıda ayrıca ele alınmıştır.

Yönetim Kurulu Üyesinin Görevinin Sona Ermesi

YK üyeliği, (i) üyenin iflasına karar verilmesi durumunda, (ii) şirket esas sözleşmesinde veya Kanun’da öngörülen nitelikleri kaybetmesi halinde, (iii) 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nda belirtilen sebeplerden biri ile üyenin ehliyetinin kısıtlanması durumunda ve (iv) üyenin ölümü halinde herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer.

YK üyesinin görevinden istifa etmesi de YK üyeliğini sona erdiren sebeplerden biridir. Bununla birlikte, GK her zaman YK üyesini görevden alabilir. GK’nın YK üyesini azletmesi onun devredilmez yetkileri arasındadır. Yalnız bunun için, (i) GK toplantı gündeminde ilgili bir maddenin bulunması veya (ii) böyle bir gündemin yokluğunda haklı bir sebebin varlığı şarttır.

Netice itibarıyla, YK üyeliğinin boşalması şirketin günlük faaliyetlerini ve karar alma mekanizmasını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle Kanun, üyeliğin herhangi bir nedenle boşalması halinde YK’nın iki yönde karar almasını ister. Buna göre, YK (i) yeni üyenin seçilmesi için GK’yı toplantıya çağırabilir veya (ii) Kanun’da kendisine tanınan istisnai yetki kapsamında karar alarak bir

sonraki GK'nın onayına sunulmak üzere geçici olarak bir üye seçebilir. Şirketin karar alma mekanizmasının sürekli olarak çalışabilmesi için YK, boşalan üyeliği doldurmak üzere anılan kararlardan birini almakla yükümlüdür.

Kooptasyon (Co-option): Üyenin Bizzat Yönetim Kurulu Tarafından Atanması

İstisnai olarak Kanun, üyeliği düşen YK üyesinin bizzat YK tarafından seçilmesine imkân tanımaktadır. "Kooptasyon" olarak da tanımlanan bu kurgu, bir komitenin, bir kurulun veya bir organın üyesini kendisinin seçmesi anlamında karşımıza çıkar. Buna göre, YK üyeliği yukarıda sayılan herhangi bir sebeple sona ermişse YK, boşalan üyeliğe geçici olarak yeni bir üye seçebilir. Bu yolla seçilen üye, gerçekleştirilecek ilk GK toplantısında YK tarafından pay sahiplerinin onayına sunulur ve onaya sunulduğu GK toplantısına kadar görev yapar.

YK tarafından bizzat seçilen üyenin GK toplantısına kadar gerçekleştirdiği iş ve işlemler ve bu üyenin olumlu oyu ile alınan kararlar şirket üzerinde bağlayıcı ve geçerli kabul edilir. Önemle belirtmek gerekir ki, YK tarafından bizzat seçilen üyeyi GK onaylamak zorunda değildir. Şöyle ki, GK bu üyeyi onaylamayı kabul etmezse, söz konusu üye ret anına kadar diğer YK üyeleri ile aynı hak ve yetkilere sahip kabul edilir. Yani, GK tarafından alınan onayın reddi kararı etkilerini ileriye dönük olarak gösterir. Şayet bu durum söz konusu olursa GK, YK tarafından bizzat seçilen üye ile ilgili aldığı onayın reddi kararı ile birlikte, boşalan üyeliği doldurmak üzere yeni YK üyesinin seçimi kararını da almalıdır.

Pay Sahipleri Sözleşmesi ve Kooptasyon

Uygulamada özellikle birden fazla grubun veya ailenin ortaklığının söz konusu olduğu şirketlerde, ortaklar arasında imzalanan pay sahipleri (hissedarlar) sözleşmesinde, belirli pay gruplarına belli sayıda YK üyesini aday gösterme konusunda imtiyaz tanıdığını sıklıkla rastlanmaktadır. Bu yönde bir imtiyazın üçüncü kişiler nezdinde geçerli olması için şirket esas sözleşmesine yansıtılması gereklidir. Kanun bu tür düzenlemelere imkân tanımaktadır.

Belirli pay gruplarına YK üyesi aday gösterme imtiyazı tanınmış ve bu üyenin seçilmemesi konusunda herhangi bir haklı neden bulunmadığı sürece GK, YK üyesini söz konusu pay grupları tarafından aday gösterilen kişiler arasından seçmekle yükümlü olur. Nitekim, boşalan üyeliğim istisnai olarak bizzat YK tarafından doldurulması halinde YK, yeni YK üyesini söz konusu pay grupları tarafından aday gösterilen kişiler arasından seçmelidir. Aksi bir durum, imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarını kullanamamasına yol açar.

Sonuç

Kanun, YK üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde GK'nın toplanmasının zaman alabileceğini düşünerek istisnai bir atama yolu olarak YK'nın "Kooptasyon" yetkisini düzenlemiştir. Böylece, GK'nın devredilmez yetkisinin bir istisnası olarak, YK üyesinin bizzat YK tarafından geçici olarak atanmasına imkân tanınmıştır.

Bu içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup hiçbir surette hukuki tavsiye niteliği taşımamaktadır.

Fikri mülkiyet hakları Güleriyüz & Partners Avukatlık Bürosu'na ait olan bu içeriğin yazılı izin alınmaksızın çoğaltılması, kopyalanması ve kullanılması yasaktır.

This content is solely produced for informative reasons and do not constitute legal opinion or advice under any circumstances. Güleriyüz & Partners Attorneys at Law is the sole owner of the intellectual property rights of this content and shall not be reproduced, copied, or used without written consent of Güleriyüz & Partners Attorneys at Law.